

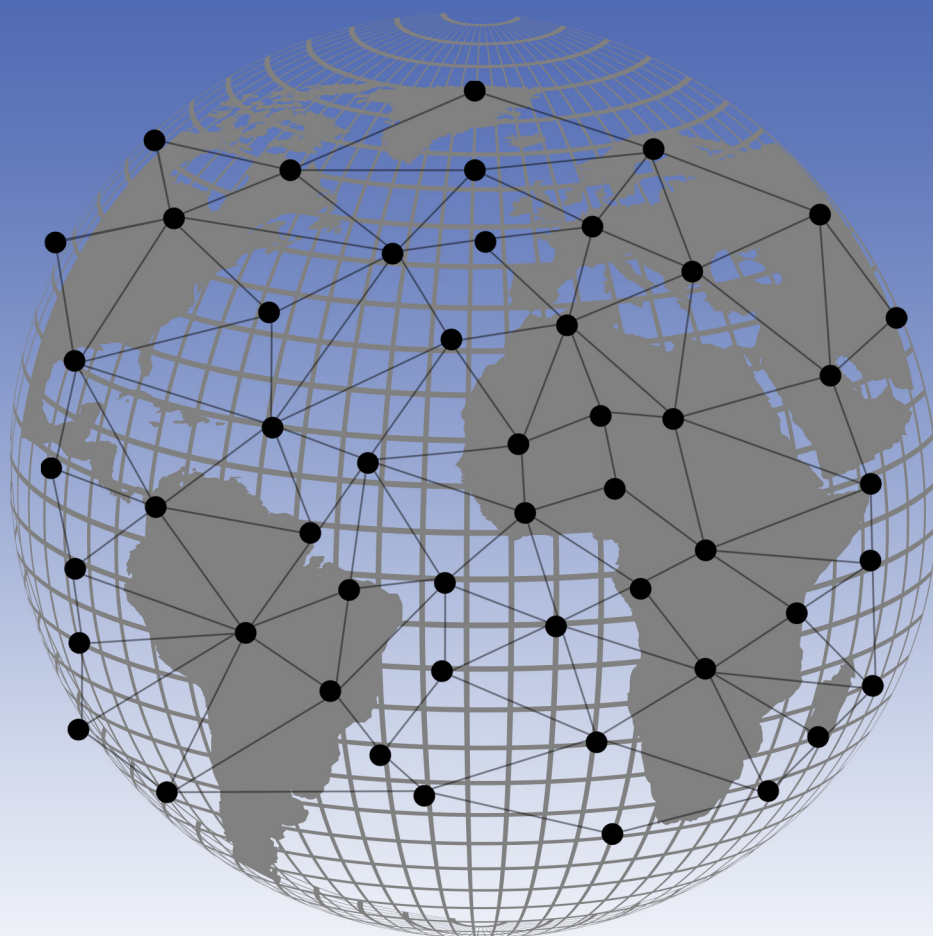

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش شماره شصت و چهار)

در این شماره می‌خوانید:

- جام جهانی، سکوی پرتاب قطر در عرصه اقتصاد
- جهان در انتظار پاسخ کوبنده چین به اقدامات تحریمی و رادیکال اروپا
- عربستان: بالشی از پر قو برای کسب و کارهای بخش خصوصی
- ویزای یکپارچه شنگن، اینبار در منطقه شورای همکاری خلیج فارس
- ترکیه: هاب بالقوه جهانی کالاهای شرق و غرب

خرداد ۱۴۰۲

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش های اتاق ایران

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش شماره شصت و چهار)

مدیریت اقتصاد کلان و آینده پژوهی

تاریخ انتشار: خرداد ۱۴۰۲

واژه‌های کلیدی: اقتصاد اقیانوسی - توافق آبی - شنغن عربی - CEPA - آمونیاک آبی کم کربن - توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع - هاب جهانی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	تحولات جهانی
۹	تحولات منطقه‌ای

تحولات جهانی

توافق آبی^۱ ۱۵ تریلیون دلاری؟

بر اساس گزارش تازه آنکتاد، سرمایه‌گذاری ۲,۸ تریلیون دلاری در حفاظت و احیای حرا، کربن زدایی از کشتیرانی بین‌المللی، تولید پایدار مواد غذایی مبتنی بر اقیانوس و انرژی بادی فراساحلی تا سال ۲۰۵۰ بیش از ۱۵,۵ تریلیون دلار سود ایجاد خواهد کرد. اما چنین سرمایه‌گذاری‌ای به توافق کشورها و اراده آنان برای نجات اقیانوس‌ها در معامله‌ای برد-برد بستگی دارد.

از منظر گزارش، اقیانوس فرصت‌های گسترده‌ای برای کشورهای در حال توسعه برای ایجاد اقتصادهای نوآورانه‌تر و انعطاف پذیرتر دارد. اما تغییرات آب و هوایی، آلودگی و صید بی‌رویه این فرصت‌ها و معیشت حدود ۳ میلیارد نفر را که برای غذا و درآمد به اقیانوس متکی هستند، تهدید می‌کند. گزارش جدید آنکتاد، اقتصاد اقیانوسی جهان را - به ارزش حدود ۶ تریلیون دلار - تجزیه و تحلیل می‌کند و ارزیابی می‌کند که چگونه فعالیت‌های انسانی و بحران‌های متعدد جهانی به طور قابل توجهی بر بخش‌های مختلف از جمله ماهیگیری، غذاهای دریایی، کشتیرانی و گردشگری ساحلی تأثیر گذاشته است.

این گزارش که در سومین مجمع تجارت سازمان ملل ارائه شد، خواستار یک تجارت جهانی، سرمایه‌گذاری و نوآوری موسوم به "توافق آبی" برای استفاده پایدار از اقیانوس‌هاست که ۸۰ درصد از زمین را تشکیل داده است. از منظر گزارش، اقتصاد اقیانوسی فرصت‌های زیادی را ارائه می‌دهد، اما باید تعادل مناسبی بین بهره‌مندی از اقیانوس و حفاظت از منابع آن برقرار شود. "توافق آبی" جهانی می‌تواند سرمایه‌گذاری بیشتری را در بخش‌های نوظهور پایدار که می‌تواند به نفع کشورهای در حال توسعه باشد، هدایت کند. این گزارش دو بخش امیدوارکننده را برجسته می‌کند - کشت جلبک دریایی و جایگزین‌های پلاستیک. بازار جهانی جلبک دریایی طی دو دهه بیش از سه برابر شده است و از ۴,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰ به ۱۶,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است. جلبک دریایی برای رشد به آب شیرین یا کود نیاز ندارد. می‌توان آن را در بسیاری از کشورهای در حال توسعه برای مواد غذایی، لوازم آرایشی و سوخت‌های زیستی پرورش داد و جایگزینی برای پلاستیک فراهم می‌کند که ۱۱ میلیون تن از آن هر سال به اقیانوس می‌ریزد.

از منظر گزارش علاوه بر جلبک دریایی، طبیعت سرشار از بسیاری از مواد پایدار دیگر است که می‌توان از آن‌ها برای ساختن محصولات سازگار با محیط زیست برای بسته‌بندی مواد غذایی و سایر محصولات پلاستیکی که روزانه مصرف می‌کنیم استفاده کرد. این فهرست شامل موادی است که بسیاری از کشورهای در حال توسعه به وفور از آنها برخوردارند و جوامع آنها دانش سنتی و فرهنگی زیادی در استفاده از این مواد دارند. مواردی مانند بامبو، پوسته نارگیل، و ضایعات کشاورزی.

جهان در سال ۲۰۲۰ حدود ۳۸۸ میلیارد دلار کالای جایگزین پلاستیک مبادله کرد که تنها یک سوم میزان تجارت پلاستیک‌های ساخته شده از سوخت‌های فسیلی است. بنابراین پتانسیل زیادی برای رشد وجود دارد. این گزارش از دولت‌ها و کسب‌وکارها می‌خواهد تا بودجه خود را برای تحقیق و توسعه بخش‌های نوظهور پایدار در اقتصاد اقیانوسی افزایش دهند و شرکت‌ها را ترغیب می‌کند تا در کشورهای در حال توسعه سرمایه‌گذاری کنند تا این کشورها فناوری، مهارت‌ها و ظرفیت‌های تولیدی خود را تقویت کنند و در پرتو آن شرکت‌ها و کشورها بتوانند در فرصت‌های جدید اقیانوسی سرمایه‌گذاری کنند.

افزون بر این از منظر گزارش، سرمایه‌گذاری در بخش‌های نوظهور اقیانوسی می‌تواند به کشورهای در حال توسعه کمک کند تا صادرات اقیانوسی خود را متنوع کنند. ارزش صادرات جهانی کالاهای مبتنی بر اقیانوس، مانند غذاهای دریایی و تجهیزات بندری و خدماتی از جمله کشتیرانی و گردشگری ساحلی در سال ۲۰۲۰ معادل ۱,۳ تریلیون دلار برآورد شده است. از منظر گزارش دولت‌ها باید هدف ارتقای اقتصاد اقیانوسی متنوع و پایدار را در استراتژی‌های مقابله با تغییرات آب و هوایی بگنجانند.

با توجه به اینکه ۳۴ درصد از ذخایر جهانی ماهی کمتر از سطح پایدار از نظر بیولوژیکی است، این گزارش از کشورها می‌خواهد که فوراً توافقنامه سازمان تجارت جهانی (WTO) در مورد یارانه‌های ماهیگیری را که در ۱۷ ژوئن ۲۰۲۲ به تصویب رسید، تصویب کنند.

این توافقنامه که گامی بزرگ در رسیدگی به یارانه‌های مضر است، حمایت از ماهیگیری غیرقانونی و حمایت از ماهیگیری بیش از حد را ممنوع می‌کند و به یارانه ماهیگیری غیرقانونی در دریاهای آزاد پایان می‌دهد. این قانون زمانی لازم الاجرا خواهد شد که دو سوم از ۱۶۴ عضو سازمان تجارت جهانی اسناد آن را امضا کنند. گزارش همچنین از دولت‌ها می‌خواهد که توافقنامه تنوع زیستی دریایی مورخ ۴ مارس ۲۰۲۳ را تصویب کنند. این توافق که بیشتر به عنوان «معاهده تنوع زیستی دریاهای آزاد» شناخته می‌شود، ابزارهایی برای اشتراک عادلانه منافع حاصل از ژنتیک دریایی ایجاد خواهد کرد.

سرمایه‌گذاری ۸۱۱ میلیارد یورویی برای جایگزینی گاز روسیه؟

بر اساس گزارش جدید گروه مالی آکسفورد، اتحادیه اروپا می‌تواند با انجام سرمایه‌گذاری ۸۱۱ میلیارد یورویی تا سال ۲۰۲۸، گاز روسیه را با فناوری‌های سبز جایگزین کند.

در سال ۲۰۲۱، حدود نیمی از عرضه گاز اتحادیه اروپا وابسته به گاز روسیه بود؛ این سهم تا پایان سال ۲۰۲۲ و پس از واکنش اتحادیه اروپا به جنگ روسیه در اوکراین، به ۱۲,۹ درصد کاهش یافت.

مجموع هزینه ۸۱۱ میلیارد یورویی به منظور جایگزینی گاز روسیه با فناوری‌های سبز، شامل پروژه‌های ۲۹۹ میلیارد یورویی در زمینه انرژی پاک به عنوان بخشی از توافق سبز اروپا و سرمایه‌گذاری اضافی ۵۱۲ میلیارد یورویی در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر است.

علاوه بر این، بر اساس این گزارش، تا ۹۰ درصد از سرمایه‌گذاری اضافی مورد نیاز، با حذف نیاز به خرید گاز طی ۳۰ سال آینده قابل جبران است؛ در همین راستا، بر اساس گزارش مرکز تحقیقات انرژی و هوای پاک (CREA)، اتحادیه اروپا در چهار ماه نخست سال ۲۰۲۳، حدود ۵ میلیارد یورو برای خرید گاز از روسیه پرداخت کرده است.

در واقع اتحادیه اروپا درصدد است تا با حذف وابستگی به واردات سوخت فسیلی، نگرانی‌های مربوط به امنیت انرژی را کاهش دهد؛ بر بحران هزینه زندگی که ناشی از افزایش هزینه‌های انرژی است، فائق آید و اهداف خود را برای به صفر رساندن انتشار گازهای گلخانه‌ای و مقابله با بحران آب‌وهوایی به پیش ببرد.

تحریم‌های جدید اتحادیه اروپا علیه کشورهای حامی روسیه

اتحادیه اروپا در حال آماده‌سازی دور جدیدی از تحریم‌ها علیه روسیه است. این تحریم‌ها شرکت‌ها و کشورهایی را مورد هدف قرار می‌دهد که به روسیه در دور زدن تحریم‌های گسترده اتحادیه اروپا علیه این کشور کمک می‌کنند. انجام این کار، مستلزم اعمال اصل فراسرزمینی است؛ یک اصل حقوقی مورد مناقشه که می‌تواند اتحادیه اروپا را قادر به اعمال تحریم علیه نهادهایی کند که خارج از صلاحیت آن قرار دارند. پیش‌نویس این طرح، اخیراً توسط کمیسیون اروپا به کشورهای عضو ارسال شده است.

این اقدام رادیکال، ناشی از نیاز ضروری به ارتقای عملکرد و مقابله با دور زدن تحریم‌هاست؛ اقدامی دشوار پس از ده دور تحریم علیه روسیه که طیف بی‌سابقه‌ای از بخش‌ها و محصولات اقتصادی مانند ریزتراشه‌ها، کامیون‌ها، اسکناس‌ها، مواد شیمیایی و کالاهای لوکس را پوشش می‌دهد.

اخیراً بروکسل به طور فزاینده‌ای نسبت به افزایش قابل توجه حجم کالاهای صادر شده از اتحادیه اروپا به کشورهای قفقاز جنوبی و مناطق آسیای مرکزی که مظنون به ارسال مجدد آنها به روسیه هستند، نگران شده است.

علاوه بر این، صادرات اتحادیه اروپا به چین و ایران، به عنوان دو متحد نزدیک روسیه و همچنین مبادلات تجاری با ترکیه نیز تحت نظارت قرار دارد.

تمرکز اصلی این طرح، بر روی تولیدات شرکت‌های اروپایی است که در حال حاضر ارسال آنها به روسیه ممنوع شده است. زیرا این امکان وجود دارد که نیمه‌هادی‌ها، رادارها، هواپیماهای بدون سرنشین، سیستم‌های رادیویی و سایر قطعات الکترونیکی به طور مستقیم یا غیرمستقیم، در منازعه روسیه علیه اوکراین مورد بهره‌برداری قرار بگیرند.

پیش‌نویس پیشنهادی کمیسیون اتحادیه اروپا، شامل هفت شرکت چینی است که متهم به فروش تجهیزات با کاربردهای نظامی احتمالی هستند. برخی از شرکت‌های فهرست شده در این طرح، در حال حاضر نیز تحت تحریم‌های ایالات متحده قرار دارند.

نکته حائز اهمیت آنکه اقدام اخیر کمیسیون اتحادیه اروپا علیه چین، به عنوان بزرگترین شریک تجاری کالایی اتحادیه اروپا، حاکی از برداشتن گامی جسورانه در سیاست خارجی اتحادیه به شمار می‌رود و تقریباً به طور قطع، پاسخی جدی از سوی پکن را به همراه خواهد داشت.

اصل فراسرزمینی، در گذشته به‌طور ویژه در مورد تحریم‌های آمریکا علیه ایران مورد استفاده قرار گرفته است. در آن زمان، اصل فراسرزمینی که به عنوان تحریم‌های ثانویه نیز شناخته می‌شود، توسط مقامات آمریکایی برای مجازات شرکت‌های غیرآمریکایی که به تجارت با ایران تجارت ادامه می‌دهند، مورد استفاده قرار گرفت. متعاقب آن، بسیاری از شرکت‌های اروپایی از ترس اقدامات تلافی‌جویانه، علیرغم اینکه کاملاً قادر به ادامه فعالیت خود تحت قوانین اتحادیه اروپا بودند، از بازار ایران خارج شدند؛ امری که در حال حاضر، اروپا به دنبال پیروی از آن است تا اطمینان حاصل کند که تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه به طور مؤثر اجرا شده و تمامی روزه‌های فرار، بسته شده است. هر چند که انتظار می‌رود این طرح در میان کشورهای عضو به دلیل نگرانی از تأثیرات منفی هدف قرار دادن شرکت‌های چینی، مورد بحث و گفتگوی فراوانی قرار گیرد.

افزایش ۶۷ درصدی واردات محصولات چینی توسط روسیه

بر اساس گزارش اداره کل گمرک چین، تجارت روسیه و چین طی ژانویه تا آوریل ۲۰۲۳، با رشد قابل توجهی مواجه شده است. طی چهار ماه نخست سال ۲۰۲۳، ارزش صادرات کالاهای چین به روسیه، به ۳۳,۶۸۶ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۲، رشد ۶۷,۲ درصدی یافته است. از سوی دیگر، صادرات روسیه به چین، با ۲۴,۸ درصد افزایش، به رقم ۳۹,۴۶۲ میلیارد دلار آمریکا رسید. تنها در ماه آوریل، تجارت بین دو کشور به ۱۹,۲۲۸ میلیارد دلار رسید که از این میان، ارزش صادرات روسیه به چین، ۹,۶۰۶ میلیارد دلار و ارزش صادرات چین به روسیه، ۹,۶۲۱ میلیارد دلار بوده است.

این در حالی است که حجم تجارت ایالات متحده با چین در این دوره، با ۱۱,۲ درصد کاهش، به رقم ۲۱۷,۹۲۴ میلیارد دلار آمریکا رسید. از سوی دیگر، حجم صادرات چین به ایالات متحده با ۱۴,۳ درصد کاهش در سال، به رقم ۱۵۸,۲۵ میلیارد دلار رسید. همزمان تجارت روسیه با ژاپن، رقیب آسیایی چین در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۳ بالغ بر ۴۱ درصد کاهش یافت. همچنین صادرات ژاپن به روسیه، ۴۰,۵ درصد کاهش یافت و به ۴,۶۷ میلیارد دلار رسید؛ این در حالی است که صادرات روسیه به ژاپن، با ۸,۸ درصد رشد، به ۱۵,۳۸ میلیارد دلار آمریکا رسیده است.

بهبود چشم‌انداز اقتصادی چین

در پی بهبود چشمگیر وضعیت اقتصادی چین در سه ماه نخست سال ۲۰۲۳، نهادهای جهانی پیش‌بینی‌های خود در مورد رشد اقتصاد چین برای سال ۲۰۲۳ را به رقم ۶,۴ درصد ارتقا دادند؛ در حالی که پیش‌بینی

قبلی آنها، رشد اقتصادی ۶ درصدی بود. علاوه بر این، سیتی نیز پیش‌بینی قبلی خود را از ۵,۷ درصد، به ۶,۱ درصد افزایش داد. UBS نیز با توجه به بهبود قوی‌تر از حد انتظار شرایط اقتصادی در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۳ که به دلیل بازگشت قدرتمند چین در زمینه مصرف و دارایی بوده است، پیش‌بینی خود از رشد ۵,۴ درصدی را به ۵,۷ درصد ارتقا داد.

گزارش اخیر اداره ملی آمار چین، حاکی از رشد سریع‌تر از حد انتظار اقتصاد این کشور است؛ به نحوی که از سطح تخمین‌های قبلی رشد برای سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ پیشی گرفته است. بر اساس این گزارش، رشد اقتصادی دومین اقتصاد بزرگ جهان، در پی کاهش اعمال محدودیت‌های کووید-۱۹ و افزایش هزینه‌های مصرف‌کننده، به رقم ۴,۵ درصد افزایش پیدا کرد.

علاوه بر این، انتشار گزارش تولید ناخالص داخلی چین در سه ماهه اول، حاکی از بهبود شگرف شرایط چین است که این روند احتمالاً در کوتاه‌مدت ادامه خواهد داشت. این گزارش، طیفی از عوامل، از جمله افزایش قابل توجه در بخش مصرف و خدمات مرتبط با سفر را در این امر موثر دانسته است.

تحولات منطقه ای

سرمایه‌گذاری ۱۴۴ میلیارد دلاری در صنایع عربستان

وزارت صنعت و منابع معدنی عربستان اخیراً اعلام کرد که حجم سرمایه‌گذاری‌های خارجی و مشترک در بخش صنعتی این کشور بیش از ۵۴۲ میلیارد ریال (۱۴۴,۵۴ میلیارد دلار) است. این میزان ۳۷ درصد از کل حجم سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در بخش صنعت و ۱۷ درصد از مجموع صنایع را در بر می‌گیرد.

آمارهای جدید نشان می‌دهد تعداد کارخانه‌هایی که با سرمایه‌گذاری خارجی در عربستان سعودی فعالیت می‌کنند، به ۹۳۰ کارخانه رسیده است. این تعداد، ۹ درصد از کل کارخانه‌ها را تشکیل می‌دهد و مجموع سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در آنها، بیش از ۷۱ میلیارد ریال (۱۸,۹۳ میلیارد دلار) است. تعداد کارخانه‌های با سرمایه‌گذاری مشترک، به ۹۲۴ کارخانه می‌رسد که ۸ درصد از کل کارخانه‌ها را تشکیل می‌دهد و سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در آنها بیش از ۴۷۰ میلیارد ریال (۱۲۵,۳۴ میلیارد دلار) برآورد شده است. این ارقام نشان می‌دهد که عمده سرمایه‌گذاری‌ها توسط دولت و بخش خصوصی عربستان صورت گرفته است.

عمده‌ترین فعالیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در زمینه تولید محصولات فلزی با ۱۵۶ کارخانه و پس از آن تولید محصولات لاستیک و پلاستیک با ۱۰۶ کارخانه انجام شده است. سرمایه‌گذاری در تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی با ۹۷ کارخانه، صنایع و محصولات شیمیایی با ۷۸ کارخانه و تولید محصولات غذایی با ۷۳ کارخانه در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند. مهمترین حوزه سرمایه‌گذاری مشترک در ساخت مواد

و محصولات شیمیایی با ۱۶۱ کارخانه بوده است. بر اساس آمار رسمی عربستان، تعداد کل کارخانه‌های بخش صنعتی تا ماه می ۲۰۲۳ به ۱۰۹۱۰ کارخانه با سرمایه‌گذاری بیش از ۱,۴۵۵ تریلیون ریال (حدود ۳۸۸ میلیارد دلار) رسیده است. چینش صناعی که در آنها سرمایه‌گذاری‌های خارجی و مشترک صورت گرفته، حاکی از اولویت‌های دولت و بخش خصوصی عربستان است. افزون بر این علاقه‌مندی‌های سرمایه‌گذاران خارجی را نیز نشان می‌دهد.

سرمایه‌گذاری ۳۰ میلیارد دلاری در قطر

آژانس توسعه سرمایه‌گذاری قطر اخیراً اعلام کرد که این کشور در سال ۲۰۲۲، ۲۹,۷۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جذب کرده و از این لحاظ، به رکوردی تازه دست یافته است. در گزارش سالانه این آژانس در سال ۲۰۲۲ آمده است که با حمایت از رشد اقتصادی قوی و باثبات و اتخاذ چشم‌اندازهای سرمایه‌گذاری جذاب، ۱۳۵ پروژه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جدید به ثبت رسیده است که منجر به ایجاد ۱۳۹۷۲ شغل جدید در سال ۲۰۲۲ شده است. این رقم تقریباً ۲۵ برابر ارزش پروژه‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال قبل است و حکایت از دو برابر شدن مشاغل ایجاد شده بواسطه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نسبت به سال ۲۰۲۱ دارد.

مشاغل جدید، در بخش‌های مختلف از جمله نفت و گاز، نرم‌افزار و فناوری اطلاعات و همچنین خدمات تجاری و بخش‌هایی از زنجیره صنعت خودروسازی ایجاد شده است. این گزارش همچنین نشان می‌دهد که بیش از ۸۰۰ مؤسسه تجاری خارجی جدید در سال ۲۰۲۲ در این کشور مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند. آژانس توسعه سرمایه‌گذاری قطر، رویکردی چندجانبه را برای جذب سرمایه خارجی پیگیری می‌کند و در این راستا از برندسازی ملی که به‌واسطه برگزاری موفقیت آمیز جام جهانی صورت گرفت، نهایت بهره‌برداری را صورت داده است. این آژانس کوشیده تا قطر را به عنوان کانون جهانی در جذب سرمایه معرفی نماید و متناسب با آن، زیرساخت‌های نرم و سخت را فراهم آورد. در همین راستا، این آژانس ۸۵ نشست تخصصی را با سرمایه‌گذاران و هیأت‌های تجاری برگزار کرده و همچنین موافقت‌نامه‌های همکاری با نهادها و شرکت‌های معتبری همچون میکروسافت به امضا رسانده است. افزون بر این، ۱۲ مطالعه علمی عمیق را برای تدوین نقشه راه حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در این کشور سامان داده است. به علاوه پرتال سرمایه‌گذاری در قطر را نیز راه‌اندازی کرده است و در قالب آن، فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری در این کشور را معرفی می‌کند.

در پیامد این اقدامات و کوشش‌های چندین ساله قطر، این کشور در فهرست بهترین مقاصد سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در جهان برای سال ۲۰۲۳ که توسط FDI Intelligence منتشر شده است، در رتبه اول قرار گرفت.

در سال‌های اخیر، تولید ناخالص داخلی این کشور به سرعت رشد کرده است و از ۱۲۵,۱۲ میلیارد دلار

در سال ۲۰۱۰ به ۲۳۷,۷۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ جهش کرده است. انتظار می‌رود این رشد در سال ۲۰۲۳ ادامه یابد. علاوه بر این، قطر همچنان به تقویت موقعیت خود به عنوان مقصدی جذاب برای سرمایه‌گذاری خارجی ادامه می‌دهد. در همین راستا، این کشور در رتبه پنجم در فهرست بزرگترین بازارهایی که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را در خاورمیانه و آفریقا جذب کرده اند، قرار گرفته است.

منطقه شنگن جدید در خلیج فارس؟

کشورهای حوزه خلیج فارس با هدف جذب گردشگران بیشتر به منطقه، در حال طراحی صدور ویزای توریستی یکپارچه «شنگن» هستند که به گردشگران اجازه می‌دهد تا با یک ویزا از تمامی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس دیدن کنند؛ طرحی که منجر به رونق بیشتر صنعت توریسم در این منطقه خواهد شد.

منطقه شورای همکاری خلیج فارس به دلیل برخورداری از خدمات باکیفیت، لوکس و امکانات مدرن و پیشرفته گردشگری مانند هتل‌های لوکس، فروشگاه‌های بزرگ، پارک‌های موضوعی و مکان‌های تفریحی، به یکی از مهمترین مقاصد گردشگری در جهان تبدیل شده است.

نکته جالب آنکه تجربه موفق در برگزاری جام جهانی ۲۰۲۲ قطر، به تقویت همکاری‌های کشورهای حوزه خلیج فارس در زمینه گردشگری کمک کرده است. در همین راستا، بر اساس گزارش موسسه مطالعات خلیج فارس که در ۱۳ دسامبر ۲۰۲۲ منتشر شد، برگزاری جام جهانی قطر، یک فرصت اقتصادی خوبی برای امارات و عربستان سعودی و همچنین به میزان کمتری برای عمان و کویت فراهم آورده بود و می‌تواند الگوی خوبی برای همکاری در سایر رویدادهای مهم بین‌المللی که در منطقه برگزار می‌شود و ارتقای همکاری‌ها در زمینه گردشگری و اقتصادی بین این کشورها ارائه نماید. طی برگزاری جام جهانی، سه کشور عربستان سعودی، امارات و عمان، مجوز ورود و خروج به طرفداران فوتبال را صادر کرده بودند. هدف‌گذاری آنها برای سال ۲۰۲۲، جذب ۸,۳ میلیون گردشگر بود که موفق به جذب بیش از هدف‌گذاری خود، یعنی ۹,۹ میلیون گردشگر شدند.

بر اساس این گزارش، در صورت تداوم همکاری‌های مشترک در زمینه گردشگری در کشورهای حاشیه خلیج فارس و اجرای ابتکار استراتژی‌های یکپارچه در زمینه توریسم، منطقه خلیج فارس وارد مرحله جدیدی می‌شود و قادر خواهد بود تا جایگاه خود در نقشه توریسم بین‌المللی را تقویت کند.

ابتکار کشورهای حوزه خلیج فارس برای اعطای ویزای توریستی با هدف جذب توریست‌های بیشتر به عنوان بخشی از اهداف تنوع بخشیدن به اقتصاد و عدم وابستگی صرف بر صادرات نفت و گاز صورت می‌گیرد.

در همین راستا، عربستان سعودی در مارس ۲۰۲۳ قوانین جدیدی را به تصویب رساند؛ از جمله اعطای ویزای توریستی الکترونیکی به ساکنان کشورهای حوزه خلیج فارس و همچنین لغو ویزا به دارندگان ویزای

توریستی یا تجاری معتبر از ایالات متحده آمریکا، بریتانیا یا یکی از کشورهای پیمان «شنگن» و اقوام درجه یک آنها.

قطر نیز سامانه ای را توسعه داده تا آن را به بستری برای صدور کلیه ویزاهای توریستی برای ورود به خاک خود، به عنوان بخشی از طرح تشویق بخش گردشگری و سرمایه‌گذاری در این کشور تبدیل کند. امارات نیز از طریق خدمات هوشمند خود، از بخش گردشگری در کشور حمایت کرده و تسهیلات جدیدی را برای گردشگران فراهم ساخته است. دولت امارات، سیستم ویزای توریستی چند ورودی را برای تمامی ملیت‌ها تعیین کرده و تمامی امکانات لازم را برای بازدیدکنندگان و گردشگران فراهم کرده است. ویزای توریستی در امارات، با امکان سفرهای متعدد و با اعتبار پنج ساله صادر می‌شود که به دارنده آن اجازه می‌دهد هر بار به مدت ۹۰ روز در این کشور اقامت داشته باشند و امکان تمدید ۹۰ روز دیگر نیز وجود دارد. بحرین نیز طی سال‌های اخیر، به تقویت بخش توریسم و احیای سفر به این کشور علاقمند شده است و تسهیلات ارائه شده این کشور، شامل اعطای ویزای تجاری و گردشگری به مدت یک ماه، با امکان تمدید ۳ ماهه از طریق ویزای فوری به بیش از ۶۰ کشور جهان و ویزای الکترونیکی به ۱۰۲ کشور می‌شود. وزارت گردشگری عمان نیز با صدور بخشنامه‌ای، اعطای ویزای توریستی برای اتباع برخی از کشورها را تسهیل کرده است و طرحی را به منظور تسهیل و توسعه مراحل صدور روایید برای سفر به این کشور راه‌اندازی کرده است.

سرمایه‌گذاری ۱۱ میلیارد دلاری آلمان در ترکیه

شرکت‌های آلمانی در بازار ترکیه حضور فعالی دارند؛ این کشور به دلایل جغرافیایی، لجستیکی و نیروی کار ماهر، به مقصدی مطلوب برای گسترش سرمایه‌گذاری‌های خارجی تبدیل شده است. در حال حاضر، ۸ هزار شرکت آلمانی در ترکیه فعال هستند.

سهام آلمان از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ترکیه، ۶,۴ درصد است و ارزش آن در سال ۲۰۲۲، بالغ بر ۶۹۷ میلیون دلار بوده است. بیشتر این سرمایه‌گذاری‌ها، سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت است که هزاران شغل در ترکیه ایجاد می‌کند.

بر اساس گزارشی که اخیراً توسط رئیس اتاق بازرگانی و صنایع آلمان و ترکیه ارائه شد، از سال ۲۰۰۲ تا کنون، شرکت‌های آلمانی در ترکیه حدود ۱۱,۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری انجام داده‌اند. با توجه به عضویت ترکیه در اتحادیه گمرکی اتحادیه اروپا، این کشور از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و به شریک تجاری مهم و مقصد سرمایه‌گذاری برای شرکت‌های آلمانی تبدیل شده است.

در بین شرکت‌های آلمانی فعال در ترکیه، شرکت‌های فعال با سابقه‌ای وجود دارد که برخی از آنها بیش از ۱۰۰ سال قدمت دارند. شرکت‌های آلمانی در زمینه‌های مختلف از تولید صنعتی گرفته تا بسیاری از

بخش‌ها از جمله خرده‌فروشی، عمده‌فروشی، لجستیک و توزیع فعالیت دارند.

چالش‌های اخیر در زمینه زنجیره‌های تأمین، به برجسته‌ترین چالش‌های تجارت و سرمایه‌گذاری جهانی افزوده است. در همین راستا، ترکیه می‌تواند از موقعیت برتر جغرافیایی خود در بین سه قاره بهره‌مند شود و به هاب جهانی کالاهای شرق و غرب تبدیل شود.

شایان توجه است که با وجود وقوع جنگ در اوکراین و دوره همه‌گیری (کرونا) که دو سال به طول انجامید، اقتصاد ترکیه در سال گذشته با رشد بزرگی مواجه شده است و در این زمینه رکوردهای جدیدی را در صادرات به ثبت رسانده است. ترکیه توانست به بازار عرضه برای اروپا به ویژه آلمان تبدیل شود که بر اساس داده‌های آماری سال ۲۰۲۲ از جایگاه ویژه‌ای در صنعت خودروسازی و تجارت ماشین‌آلات برخوردار شده است.

به گفته رئیس اتاق بازرگانی و صنایع آلمان و ترکیه، علیرغم وجود تمامی مشکلات، روابط تجاری آلمان و ترکیه در سال گذشته رکورد دیگری را ثبت کرد. حجم تجارت خارجی دوجانبه در سال ۲۰۲۱ به رکورد ۴۱ میلیارد دلار رسیده بود که این عدد در سال ۲۰۲۲، از ۴۵ میلیارد دلار فراتر رفت و رکورد جدیدی را ثبت کرد؛ به نحوی که آلمان همچنان مهم‌ترین بازار صادراتی برای صادرکنندگان ترکیه به شمار می‌رود. علاوه بر این، کسری تجارت خارجی ترکیه و آلمان طی ده سال گذشته از ۱۱ میلیارد دلار، به ۲,۸ میلیارد دلار کاهش یافته است.

قزاقستان همچنان محیطی جذاب برای سرمایه‌گذاری خارجی

بر مبنای آمارهای تازه، در سال ۲۰۲۲ حجم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) در قزاقستان ۱۸ درصد افزایش یافت و به رقم ۲۸ میلیارد دلار رسید. حدود نیمی از کل سرمایه‌گذاری‌ها را بخش معدن به خود اختصاص داده است.

در همین راستا معاون اول وزیر اقتصاد ملی قزاقستان ابراز داشت: «مجموعه‌ای از ۸۵۰ پروژه سرمایه‌گذاری و با ارزش ۳۰ تریلیون تنگه، معادل ۶۷,۵ میلیارد دلار آمریکا در سراسر کشور در حال انجام است که حاکی از وجود فضای سرمایه‌گذاری مطلوب در قزاقستان است».

بر اساس گزارش موسسه تحقیقات اقتصادی (ERI)، سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت در سال ۲۰۲۲ به ۱۵,۱ تریلیون تنگه (۳۴ میلیارد دلار آمریکا) افزایش پیدا کرد؛ این در حالی است که این رقم، ۱,۸ تریلیون تنگه یعنی معادل ۴ میلیارد دلار بیشتر از سال ۲۰۲۱ بود. از سوی دیگر، روند جذب سرمایه‌گذاری در بخش صنعت، منفی بود؛ به نحوی که حجم سرمایه‌ورودی با ۵,۶ درصد کاهش، به ۱,۵ تریلیون تنگه (۳,۳۷ میلیارد دلار آمریکا) رساند.

نکته مهم آنکه آژانس بین‌المللی رتبه‌بندی استاندارد اس اند پورز (S&P)، رتبه اعتباری قزاقستان را در

BBB-/A-3 تأیید کرد و چشم‌انداز آتی این کشور را بر اساس رتبه‌بندی اخیر خود، از رتبه منفی، به رتبه پایدار ارتقا داد و نشان داد که این کشور جذابیت سرمایه‌گذاری خود را افزایش داده است. بر اساس گزارش بانک توسعه اوراسیا (EDB)، تا اواسط سال ۲۰۲۲، قزاقستان بیشترین سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، یعنی ۱۰,۸ میلیارد دلار را در میان کشورهای CIS به خود جذب کرده است. رئیس‌جمهور قزاقستان در سخنرانی خود در اولین جلسه پارلمان تازه تاسیس در ۲۹ مارس، از تصمیم این کشور مبنی بر محوریت بخشیدن به سیاست اقتصادی سخن گفت. بر اساس مدل اقتصادی فعلی، این کشور به شدت به سرمایه‌گذاری متکی است. قزاقستان در ژوئن ۲۰۲۲، یک سند سیاستی جدید در زمینه سرمایه‌گذاری تا سال ۲۰۲۶ را به تصویب رساند. هدف این سند، افزایش میزان سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت از تولید ناخالص داخلی به ۲۵,۱٪ و افزایش جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به ۲۵,۵ میلیارد دلار تا سال ۲۰۲۶ عنوان شده است.

بر اساس سند سیاستی جدید، تولید صنعتی نقش کلیدی در افزایش رقابت‌پذیری کشور ایفا خواهد کرد؛ علاوه بر این، دولت بر بهبود بهره‌وری نیروی کار، حجم و پیچیدگی صادرات، توسعه امکانات تولیدی جدید برای محصولات با ارزش افزوده بالاتر و بومی‌سازی تدریجی تولید تمرکز خواهد کرد. نکته جالب آنکه از بین ۶۲ شرکت خارجی که سال گذشته روسیه را ترک کردند، ۱۹ شرکت تولید خود در قزاقستان را جایگزین کرده‌اند. البته تعداد شرکت‌های خارجی که روسیه را ترک کرده‌اند بسیار بیشتر از این رقم است.

در واقع استراتژی اقتصادی جدید قزاقستان که در سال گذشته به تصویب رسید، می‌تواند به نقطه عطفی در توسعه اقتصادی این کشور با تمرکز بر سرمایه‌گذاری از منابع داخلی و خارجی تبدیل شود؛ این در حالی است که قزاقستان همواره کشوری جذاب برای سرمایه‌گذاری خارجی بوده است و علیرغم شرایط چالش برانگیز ژئوپلیتیک فعلی، جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت، روند افزایشی داشته است.

آغاز مذاکرات برای مشارکت اقتصادی جامع امارات و تایلند

اخیرا وزیر تجارت خارجی امارات و معاون نخست وزیر و وزیر بازرگانی تایلند، بیانیه مشترکی را امضا کرده‌اند که در آن با آغاز مذاکرات برای ایجاد توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع (CEPA) بین دو کشور موافقت شده است. این توافقنامه، مبتنی بر رشد سریع تجارت غیرنفتی میان دو کشور خواهد بود که در سال ۲۰۲۲ با رشد ۲۱ درصدی مواجه شد و به ۶,۱ میلیارد دلار رسید.

در واقع، مذاکرات CEPA با تایلند، آخرین مورد در دستور کار جاه‌طلبانه تجارت خارجی امارات به شمار می‌رود که به دنبال دو برابر کردن حجم تجارت خارجی و اقتصاد ملی این کشور تا سال ۲۰۳۱ است.

تاکنون امارات متحده عربی، چهار توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع را با کشورهای هند، اسرائیل، اندونزی و ترکیه منعقد کرده است که دو مورد اول اجرایی شده و امضای دو قرارداد دیگر نیز در دستور کار قرار دارد. نکته حائز اهمیت آنکه در حال حاضر امارات متحده عربی در حال مذاکره با بازارهای دارای اهمیت استراتژیک بیشتر در سطح منطقه‌ای و جهانی برای ایجاد توافقات مشابه نیز هست.

اولین شورای تجاری امارات و تایلند در فوریه ۲۰۲۳ شکل گرفت و در حال حاضر، آغاز مذاکرات CEPA کلید خورده است. در همین راستا، دور اول مذاکرات، در ۱۶ می در امارات متحده عربی آغاز شد. وزیر تجارت امارات، این مذاکرات را حاکی از نقش امارات متحده عربی به عنوان یک عامل کلیدی در تجارت جهانی دانسته و ابراز داشت که توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع، فرصت‌های فراوانی را در بخش‌هایی مانند گردشگری، امنیت غذایی، فناوری اطلاعات، لجستیک و خدمات مالی فراهم خواهد کرد.

اقتصاد تایلند، دومین اقتصاد بزرگ در آسیای جنوب شرقی است و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۳ رشدی ۳٫۸ درصدی داشته باشد که ناشی از بهبود بخش گردشگری این کشور است. همچنین این کشور دارای بخش خدماتی توسعه یافته است که ۵۸٫۳ درصد از تولید ناخالص داخلی آن را تشکیل می‌دهد.

صادرات عمده امارات متحده عربی به تایلند، شامل: پلیمرهای اتیلن، طلا، محصولات گیاهی، وسایل نقلیه و قطعات، باتری‌های برقی، آهن فرآوری شده، فولاد و لوازم آرایشی است. از سوی دیگر، عمده صادرات تایلند، عبارت است از: ماشین‌آلات و قطعات، قطعات وسایل نقلیه موتوری، لاستیک و آلومینیوم.

افزایش تجارت غیرنفتی امارات و هند

بر اساس آمارهای ارائه شده از سوی وزیر تجارت خارجی امارات، پس از گذشت ۱۱ ماه از زمان اجرایی شدن توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع^۱ میان هند و امارات در ۱۱ می ۲۰۲۲، حجم تجارت غیرنفتی دوجانبه امارات و هند، ۷ درصد افزایش یافته و به رقم ۴۵٫۵ میلیارد دلار رسیده است.

وی، یکی از اهداف اصلی توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع امارات و هند را افزایش جریان تجارت کالاها و خدمات بین دو کشور دانست که بخش‌های کلیدی صادرات را تحریک کرد؛ تجارت تولیدات صنعتی را به حرکت درآورد و عصر جدید و هیجان‌انگیزی از شکوفایی را آغاز نمود.

شایان توجه است که این ارقام، مربوط به بنبوحه کاهش شدید تجارت جهانی در سه ماهه سوم و چهارم سال گذشته است که به عنوان شاهدی بر شکل‌گیری «مرکز جدید رشد» توسط امارات و هند تلقی شده است؛ این در حالی است که ارقام مربوط به سه ماهه نخست سال ۲۰۲۳، حتی چشمگیرتر نیز هستند؛ کل حجم تجارت دوجانبه در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۳، به ۱۳٫۳ میلیارد دلار رسید که ۲۴٫۷ درصد نسبت به سه ماهه پیش از آن، افزایش داشته است. همچنین این رقم، ۵٫۴ درصد بیشتر از سه ماهه نخست سال ۲۰۲۲ است که یک چهارم رکورد تجارت جهانی به شمار می‌رود. علاوه بر این، صادرات

غیرنفتی امارات ۳۳ درصد نسبت به سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است؛ صادرات مجدد از هند نیز ۳۱,۵ درصد افزایش داشته است. لذا پیش‌بینی می‌شود که تا پایان سال ۲۰۲۳، حجم تجارت فیما بین دو کشور، به راحتی از مرز ۵۰ میلیارد دلار عبور خواهد کرد و گام بلندی به سمت هدف ۱۰۰ میلیارد دلاری آنها تا سال ۲۰۳۰ برداشته خواهد شد.

لجستیک نقطه قوت امارات برای صادرات به آفریقا

مدیر عامل مرکز تجارت امارات متحده عربی ابراز کرده است که این کشور به دلیل برخورداری از لجستیک توسعه یافته، موقعیت خوبی برای صادرات به کشورهای آفریقایی دارد. این مرکز نه تنها به شرکت‌های اماراتی راهکارهای صادراتی یک مرحله‌ای را ارائه می‌دهد تا کالاهای تجاری خود را به بازارهای نوظهور آفریقا صادر کنند، بلکه اقدام به برگزاری جلسات مشترک بین شرکت‌های کوچک و متوسط اماراتی با شرکای تجاری بالقوه در امارات متحده عربی یا آفریقا می‌کند.

شایان توجه است که مرکز تجاری امارات متحده عربی، تاکنون عمدتاً بر شرق آفریقا متمرکز بوده است و در نایروبی در کنیا نیز دفتر دارد؛ اما مدیر عامل این شرکت ابراز کرد که به دنبال اتصال کسب و کارهای اماراتی با غرب آفریقا نیز هستند و نقطه آغاز فعالیت خود را بر آکرا در غنا متمرکز ساخته است و در همین راستا، در حال فعالیت بر روی پروژه انرژی خورشیدی ۱۰۰ مگاواتی در این کشور است.

قابل توجه است که وجه برتری امارات متحده عربی برای صادرات به آفریقا نسبت به سایر کشورهای منطقه، توان لجستیک بسیار بالای این کشور است. امارات به یک مرکز تجاری در حال رشد تبدیل شده؛ به نحوی که در برخی از موارد، قیمت کالاها از چین ارزان‌تر است؛ دسترسی کامل و دائمی به کالاها وجود دارد و از لجستیک بسیار رقابتی برخوردار است.

بر اساس سخنان مدیر عامل مرکز تجارت امارات متحده عربی، نه تنها امارات می‌تواند نقش فزاینده‌ای در تجارت با آفریقا ایفا کند، بلکه از امکان مشارکت و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بزرگ در زمینه انرژی، زیرساخت‌ها و کشاورزی نیز برخوردار است.

امارات به دنبال تعمیق روابط اقتصادی خود با کنیاست. در همین راستا، مذاکرات آنها بر سر ایجاد یک مشارکت اقتصادی جامع در پایان سال گذشته به طور جدی آغاز شده است. در واقع این همکاری، اولین همکاری در نوع خود فیما بین یک کشور عربی خلیج فارس و یک کشور آفریقایی خواهد بود. هدف دو کشور از این مشارکت، رفع موانع تجاری طیف وسیعی از کالاها و خدمات و همچنین افزایش فرصت‌ها برای واردکنندگان و صادرکنندگان است.

یکی دیگر از کشورهای آفریقایی که مرکز تجارت امارات متحده عربی در تلاش برای تقویت همکاری با آن است، کشور مصر است، اما در حال حاضر این کشور به دلیل هزینه‌ها، مکان بهتری برای تأمین سرمایه و کالاها به شمار می‌رود تا صادرات. اگرچه این کشور بازار تولیدی بزرگی دارد، اما صنعت تجارت

الکترونیک قوی ندارد و تقاضای این کشور برای کالاهای کشورهای حوزه خلیج فارس پایین است. افزون بر این از منظر مقامات اماراتی، قابلیت‌های مصر برای اتصال لجستیک با آفریقا، بسیار ضعیف است. در واقع، مصر تجارت کمی با بقیه قاره دارد؛ در همین راستا، بر اساس گزارش سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، تنها ۱۵،۴ درصد از صادرات مصر به مقصد کشورهای آفریقایی انجام می‌شود و بیشتر صادرات آن به اروپا و غرب آسیا انجام می‌شود.

نکته قابل توجه اینکه مرکز تجارت امارات حتی به دنبال اجاره تعدادی هواپیمای پهن‌پیکر به منظور کمک به حمل و نقل محصولات به مناطق مختلف مصر و توسعه واردات آن از امارات است.

مبادله نفت روسیه با پاکستان بر اساس یوان

اخیرا روسیه و پاکستان برای پرداخت هزینه محموله‌های نفت خام روسیه به یوان به توافق رسیدند. بر این اساس، پیش‌بینی می‌شود که اولین محموله ۷۵۰ هزار بشکه‌ای نفت روسیه در ماه ژوئن به پاکستان برسد. چین وعده داده است که تجارت نفتی روسیه و پاکستان را تسهیل نماید.

مسکو و اسلام‌آباد در ژانویه به توافقی‌های مهمی در مورد عرضه نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه دست یافتند. با توجه به کمبود نقدینگی که پاکستان با آن مواجه است، پیش‌بینی می‌شود که این قرارداد به پاکستان در مدیریت این معضل کمک کند، زیرا این کشور با بحران تراز پرداخت‌ها و ذخایر ارزی بسیار پایین مواجه است.

هر چند جزئیات دقیقی در مورد نحوه پرداخت یا تخفیفی که پاکستان از سوی روسیه دریافت خواهد کرد، ارائه نشده است و عمومی شدن اطلاعات این معامله را به نفع خریدار یا فروشنده ندانسته‌اند اما بر اساس گزارش برخی از منابع، قیمت هر بشکه نفت برای پاکستان، حدود ۵۰ تا ۵۲ دلار محاسبه خواهد شد؛ این در حالی است که گروه G7 سقف قیمتی ۶۰ دلاری را برای نفت روسیه تعیین کرده است.

اتحادیه اروپا، G7 و متحدان آنها در ماه دسامبر، ممنوعیت صادرات نفت دریایی روسیه به همراه سقف قیمت ۶۰ دلار در هر بشکه را اعلام کردند. علاوه بر این، از ۵ فوریه تحریم دیگری را آغاز کردند که در قالب آن، تمامی واردات محصولات نفتی روسیه ممنوع اعلام شد و همچنین برای گازوئیل و سایر فرآورده‌های نفتی نیز محدودیت‌های قیمتی اعمال شد.

عربستان اولین محموله آمونیاک آبی را به چین صادر کرد

شرکت معادن عربستان سعودی اخیرا اعلام کرد که اولین محموله آمونیاک آبی کم‌کربن خود را به چین صادر کرده است. این شرکت توافق‌نامه‌ای برای تأمین ۲۵ هزار تن آمونیاک آبی برای مجتمع پتروشیمی شنگ هونگ چین امضا کرده است و در همین راستا، نخستین محموله را اخیرا از بندر رأس‌الخیر عربستان سعودی به چین صادر کرد.